

Budsjett-innst. S. II.

(1993-94)

Innstilling fra finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet for 1994 og om salderingen av Statsbudsjettet medregnet folketrygden for 1994.

(St.meld. nr. 1 og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 7.)

14. Forslag i proposisjonen om endringer på statsbudsjettets inntektsside

14.1 Innledning

På grunnlag av reviderte anslag er det nødvendig å endre enkelte inntektsposter. I proposisjonen foreslås forhøyelsen av inntekter for skatter og avgifter med 2 885 mill. kroner og nedsettelsen av inntekter fra skatter og avgifter med 100 mill. kroner, dvs. en netto økning med 2 785 mill. kroner, hvorav 1 400 mill. kroner gjelder oljeskatter og 1 385 mill. kroner gjelder andre skatter og avgifter.

I proposisjonen blir det videre foreslått forhøyelser av inntekter utenom skatter og avgifter med 4 006 962 000 kroner og nedsettelser med 999 842 000 kroner, dvs. en netto økning av andre inntekter med 3 007 mill. kroner. Bakgrunnen for inntektsendringene behandles nedenfor.

14.2 Kap. 5601 Renter av lån til statsbankene

Under kap. 5601 Renter av lån til statsbankene, foreslås inntektene nedjustert med 930 mill. kroner. Nedjusteringen skyldes i hovedsak vesentlig lavere utlånsvekst fra staten til statsbankene i 1993 og 1994 enn forutsatt i Nasjonalbudsjettet 1994.

Komiteen slutter seg til de foreslåtte justeringer av bevilgningen under kap. 5601 post 76, post 81, post 82, post 83 og post 85.

Komiteens medlemmer fra Sentertpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sin merknad under 6.2.2.

14.3 Kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift

Renteberegning av lån til forvaltningsbedrifter

I Nasjonalbudsjettet for 1994 la Regjeringen fram forslag til endring av ordningen for renteberegning av lån til statsbankene. Renten skal fortsatt være basert på gjennomsnittsrenten for statens 5-års obligasjonslån, men beregningsperioden for innlånsrenten er skjøvet 7 måneder fram i tid til 12-månedersperioden oktober-september året før budsjettåret. Rentesatsen for nye lån i 1994, samt 5 års gamle lån som konverteres i 1994, er etter det nye systemet satt til 7,7 pst.

Renteberegningsmetoden for lån til forvalt-

ningsbedriftene har tidligere i hovedsak vært sammenfallende med ordningen for statsbankene. Etter gjeldende ordning for forvaltningsbedrifter vil imidlertid rentesatsen for forvaltningsbedriftenes låneopptak i 1994 være 9,8 pst. Finansdepartementet legger opp til en endring av ordningen for renteberegning av lån til forvaltningsbedriftene slik at denne ordningen blir på linje med ordningen for statsbankene.

Rentesatsen for lån til forvaltningsbedrifter skal dermed fastsettes på grunnlag av gjennomsnittlig rente på 5-års obligasjonslån i 12-månedersperioden oktober to år før budsjettåret til september året før budsjettåret. Rentesatsen for 1994 utgjør etter dette systemet 7,7 pst. p.a. regnet som årlig etterskuddsrente. Ordningen gjøres gjeldende for nye lån, samt 5 år gamle lån som konverteres i 1994. Konverteringstidspunktet vil være 1. juli.

Omleggingen medfører at bevilgningen under kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift, post 80 Renter av statens faste kapital blir 22 mill. kroner lavere enn lagt til grunn i St.prp. nr. 1 for 1993-94, jf. utkast til vedtak.

Omleggingen vil ikke medføre bevilgningsendring på forvaltningsbedriftenes post 24 Driftsresultat, men vil ha en marginal positiv effekt på avsetning til virksomhetenes reguleringsfond. Dette vil det bli tatt hensyn til ved fremtidige revisjoner av driftsbudsjettene.

I proposisjonen foreslås en ekstraordinær nedbetaling av statens gjeld i Postverket. Dette medfører en redusert renteutgift for Postverket på 45,5 mill. kroner, som motsvares av en tilsvarende reduksjon under kap. 5603.

Samlet reduseres derfor bevilgningen under kap. 5603 post 80, med 67,5 mill. kroner.

Komiteen viser til omtalen under punkt 15.74 og gir samlede merknader her.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, foreslår en ytterligere reduksjon på 15,6 mill. kroner, jf. forslaget nedenfor om nedbetaling av hele Postverkets gjestående gjeld til staten.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Rød Valgallianse, viser til at postkontorene er

en sentral del i et levende lokalsamfunn og at det derfor er viktig for å opprettholde et likeverdig servicetilbud i alle deler av landet. Flertallet viser til Innst. S. nr. 144 for 1991-92 der flertallet Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet uttalte følgende:

«Flirtalet ser med uro på det store omfanget og tempoet i nedleggjnga av postkontor som det her er lagt opp til. Særleg må Postverket vere varsam med nedlegging der det er sterk lokal motstand mot ei omlegging av postservicen som fører til nedlegging av postkontoret. Flirtalet meiner at det må leggjast stor vekt på fråsegn frå den aktuelle kommunen.»

Flertallet vil presisere at postkontor er en viktig del av tjenesteytingen i lokalsamfunnet. Det er derfor viktig at Postverket tar hensyn til kommunenes syn når det gjelder slike omlegginger.

Flertallet vil be om at det foretas en samlet vurdering av postkontornettet utfra rammene trukket opp ved behandlingen av Postmeldingen, og at denne legges fram for Stortinget i løpet av våren 1994.

Flertallet vil på denne bakgrunn foreslå at bevilgningene til kap. 1360 post 70 økes med 15 mill. kroner.

Flertallet tar med dette opp følgende forslag:

Kap. 1360 Kjøp av posttjenester
70 Betaling for ulønnsomt postnett økes med .. kr 15 000 000
fra kr 200 000 000
til kr 215 000 000

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Rød Valgallianse, foreslår å nedbetale hele Postverkets gjestående gjeld til staten på 656 mill. kroner. Nedbetalingen på netto 214,4 mill. kroner, hensyn tatt til reduserte renteutgifter, dekkes over Postverkets reguleringsfond. Flertallet understreker at lavere reguleringsfond ikke skal påvirke Postverkets aktivitet. Flertallet forutsetter at en kommer tilbake med en redegjørelse for Stortinget på størrelsen på reguleringsfondet i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 1994. Flertallet foreslår på denne bakgrunn at kap. 5603. Renter av statens kapital i forretningsdriften, post 80 reduseres med 15,6 mill. kroner i tillegg til forslaget i salderingsproposisjonen.

Postverkets driftsresultat blir med dette endret i tråd med forslaget.

Flertallet fremmer følgende forslag:

Kap. 2452	Postverket (jf. kap. 5452, 5491, og 5603)		
	24. Driftsresultat		
	1. Driftsinntekter	÷ kr	9 786 200 000
	2. Fra reguleringsfondet	÷ kr	360 100 000
	3. Driftsutgifter, overslagsbevilgning	kr	9 030 700 000
	4. Avskrivninger	kr	292 300 000
	5. Ekstraordinære avskrivninger	kr	33 500 000
	6. Renter på statens kapital	kr	0
	7. Til investeringsformål	kr	788 800 000
		÷ kr	1 000 000
Kap. 5452	92 (Ny) Ekstraordinære avdrag på statens kapital bevilges med Postverket, jf. kap. 2457	kr	655 500 000
	31 Til investeringsformål (overført fra kap. 2452 post 24 Driftsresultat) forhøyes med	kr	655 500 000
	fra kr 133 300 000 til kr 788 800 000		
Kap. 5341	Avdrag på utestående fordringer		
	98 Ekstraordinære avdrag på statens kapital i Postverket, bevilges med	kr	655 500 000
Kap. 5603	Renter på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2450-2481)		
	80 Renter av statens faste kapital nedsettes med	kr	83 100 000
	fra kr 1 189 634 000 til kr 1 106 534 000		

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet slutter seg til forslaget i proposisjonen om reduksjon av bevilgningen under kap. 5603 post 80 med 67,5 mill. kroner. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

Kap. 2452	Postverket (jf. kap. 5452, 5491 og 5603)		
	24. Driftsresultat		
	1. Driftsinntekter	÷ kr	9 771 200 000
	2. Fra reguleringsfondet	÷ kr	145 700 000
	3. Driftsutgifter, overslagsbevilgning	kr	9 015 700 000
	4. Avskrivninger	kr	292 300 000
	5. Ekstraordinære avskrivninger	kr	33 500 000
	6. Renter på statens kapital	kr	15 600 000
	7. Til investeringsformål	kr	558 800 000
		÷ kr	1 000 000
	92 (Ny) Ekstraordinære avdrag på statens kapital bevilges med	kr	425 500 000
Kap. 5341	Avdrag på utestående fordringer		
	98 Ekstraordinære avdrag på statens kapital i Postverket, bevilges med	kr	425 500 000
Kap. 5452	Postverket, jf. kap. 2452		
	31 Til investeringsformål (overført fra kap. 2452 post 24 Driftsresultat) forhøyes med	kr	425 500 000
	fra kr 133 300 000 til kr 558 800 000		
Kap. 5603	Renter på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2450-2481)		
	80 Renter av statens faste kapital nedsettes med	kr	67 500 000
	fra kr 1 189 634 000 til kr 1 122 134 000		

Disse medlemmer viser til forslag fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti om å redusere reguleringsfondet i Postverket med 230 mill. kroner for å nedbetale gjeld til staten, og på den måten oppveie de utgiftsøkninger ut over Regjeringens opplegg som har blitt vedtatt. Disse medlemmer peker på at reguleringsfondet er et reservefond for Postverket som kan benyttes til uventede utgifter i forbindelse med drift eller investeringer innen visse rammer. Disse medlemmer mener det er et åpent spørsmål om hvor stort dette reguleringsfondet bør være, særlig under henvisning til driftsbudsjettet og en egen investeringspost vedtas årlig som en del av statsbudsjettet. Disse medlemmer finner det derfor naturlig at reguleringsfondets størrelse og evt. gjeldssituasjon i forhold til staten ses i sammenheng med Postvesenets organisasjonsform, og er åpen for en reduksjon av dette fondets størrelse som en del av et helhetlig opplegg. Disse medlemmer ser imidlertid ikke grunner til å redusere denne posten som ledd i salderingen av budsjettet. Disse medlemmer viser dessuten til at de foreslåtte reduksjoner ikke resulterer i et redusert utgiftsnivå i Postverket.

Disse medlemmer vil foreslå at det nødvendige salderingsbehov møtes ved å re-

duusere bevilgningsforslaget «Ekstraordinære sysselsettingstiltak». Det vises til merknad og forslag under pkt. 15.40.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet slutter seg til forslaget i proposisjonen vedrørende nedbetaling til staten av Postverkets gjeld.

Disse medlemmer går imot forslaget fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Venste om ytterligere nedbetaling med 15,6 mill. kroner. Disse medlemmer viser til St.prp. nr. 1 for 1993-94 der Regjeringen gikk inn for nedlegging av et betydelig antall postkontor som følge av strammere rammevilkår for Postverket. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet ved behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 14 for 1993-94 foreslo bevilget 20 mill. kroner til postnettet for å opprettholde postkontor. Disse medlemmer konstaterer at det ikke var flertall for dette forslaget.

Disse medlemmer vil derfor nå gå inn for en bevilgning på 15 mill. kroner til Postverket. Dette burde gjøre det mulig å opprettholde de ca. 50 postkontor som var planlagt nedlagt i 1994.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

Kap. 2452	Postverket (jf. kap. 5452, 5491 og 5603)		
	24. Driftsresultat		
	1. Driftsinntekter	÷ kr	9 786 200 000
	2. Fra reguleringsfondet	÷ kr	145 700 000
	3. Driftsutgifter, overslagsbevilgning	kr	9 030 700 000
	4. Avskrivninger	kr	292 300 000
	5. Ekstraordinære avskrivninger	kr	33 500 000
	6. Renter på statens kapital	kr	15 600 000
	7. Til investeringsformål	kr	558 800 000
		÷ kr	1 000 000
Kap. 5452	92 (Ny) Ekstraordinære avdrag på statens kapital bevilges med Postverket, jf. kap. 2457	kr	425 500 000
	31 Til investeringsformål (overført fra kap. 2452 post 24 Driftsresultat) forhøyes med	kr	425 500 000
	fra kr 133 300 000 til kr 558 800 000		
Kap. 5341	Avdrag på utestående fordringer		
	98 Ekstraordinære avdrag på statens kapital i Postverket, bevilges med	kr	425 500 000
Kap. 5603	Renter på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2450-2481)		
	80 Renter av statens faste kapital nedsettes med	kr	67 500 000
	fra kr 1 189 634 000 til kr 1 122 134 000		

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Rød Valgallianse vil i tillegg fremme følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen instruere Postverket om ikke å legge ned postkontor i 1994.»

Komiteens medlem fra Rød Valgallianse viser til at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer forslag om å finansiere deler av budsjettunderskuddet ved at Postverkets gjeld nedbetales.

Dette medlem viser til at Regjeringen har varslet at om lag 50 postkontorer vil bli nedlagt i 1994. Dette medlem understreker at Postverkets tjenestetilbud vil bli vesentlig berørt ved en slik nedlegging. Dette

medlem viser til at Postverket og postkontorene utgjør en vesentlig del av samfunnets infrastruktur og til at det er viktig for Postverkets stilling at kundene har god adgang til ekspedisjonssteder. Dette medlem fremmer derfor forslag om at Postverkets økonomi styrkes ved at det bevilges ytterligere 5 mill. kroner til drift, for at driften av disse postkontorene skal kunne opprettholdes.

Dette medlem viser til at Arbeiderpartiets og Kristelig Folkepartis forslag om nedbetaling av Postverkets gjeld ikke automatisk vil påvirke Postverkets drift, men understreker at innbetalingen vil kunne påvirke Postverkets finansielle stilling og planleggingsmuligheter.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I

Kap. 1360	Kjøp av posttjenester		
	70 Betaling for ulønnsomt postnett, forhøyes med	kr	20 000 000
	fra kr 200 000 000 til kr 220 000 000.		
Kap. 2452	Postverket		
	24. Driftsresultat		
	1. Driftsinntekter	÷ kr	9 781 200 000
	2. Fra reguleringsfondet	÷ kr	145 200 000
	3. Driftsutgifter, overslagsbevilgning	kr	9 035 700 000
	4. Avskrivninger	kr	292 300 000
	5. Ekstraordinære avskrivninger	kr	33 500 000
	6. Renter på statens kapital	kr	15 600 000
	7. Til investeringsformål	kr	558 000 000
		÷ kr	1 000 000

Renteberegning av mellomværende med statskassen

Mellomværende med statskassen kan betraktes som en bruks- og kassakredittkonto for håndtering av kortsiktige likviditetssvingninger i forvaltningsbedriftene. For samtlige bedrifter under statens forretningsdrift skal det beregnes renter av mellomværende med statskassen. Renten har vært fastsatt for hvert år i budsjettsskriv nr. 1 som en prosentsats pr. 2-måneders perioder.

Finansdepartementet legger for 1994 opp til at renten på mellomværende settes lik renten på statens foliokonto i Norges Bank, p.t. 6 pst. p.a., og at renter beregnes daglig.

Kap. 5603. Renter av statens kapital i statens forretningsdrift, post 81. Renter av mellomregnskapet, budsjetteres ikke. Omleggingen vil ha begrenset effekt for forvaltningsbedriftene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rød Valgallianse, har ingen merknader.

Komiteens medlem fra Rød Valgallianse slutter seg til framlegget om rentereduksjon for statens lån til forvaltningsbedriftene. Men dette medlem er prinsipielt uenig i at denne renteberegningen skal knyttes til variasjonene i markedsrenten. Disse forvaltningsbedriftene ivaretar sentrale samfunnsoppgaver. Det er helt galt at disse bedriftenes økonomiske rammevilkår plutselig skal kunne forverres drastisk dersom markedsrenten stiger sterkt. Dette medlem mener at dette slett ikke bare er et regnskaps-teknisk spørsmål, og at den tette koplingen til varierende markedsrenter kan få vesentlig betydning for disse forvaltningsbedriftenes beslutninger. Dette medlem ønsker f.eks. ikke at forvaltningsbedriftene skal bli tvunget til nedskjæringer fordi markedsrenten går opp.

**14.4 Kap. 5605 Renter av statskassens kon-
tantbeholdning og andre fordringer**

Under post 83, Renter av alminnelige fordringer foreslås anslaget oppjustert med 29

mill. kroner. Oppjusteringen gjøres på bakgrunn av påløpte renter pr. 30. september 1993 og ny informasjon om forløpet over året i innrapportering av påløpte renter fra regnskapsførerene.

Under kap. 5605, post 86, Renter av statskassens foliokonto i Norges Bank, foreslås anslaget oppjustert med 1 165 mill. kroner. Oppjusteringen skyldes at det er lagt til grunn høyere gjennomsnittlig innestående på statens foliokonto i 1994 enn hva som ble forutsatt i Nasjonalbudsjettet 1994. Høyere innestående på statens foliokonto har igjen sammenheng med at statens finansieringsbehov i 1993 og 1994 antas å bli lavere og at statens opplåning i 1993 blir høyere enn hva som ble lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 1994. Effekten av dette mer enn oppveier effekten av at renten på statens foliokonto nå antas å bli lavere i 1994 enn det som ble lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 1994.

Komiteen slutter seg til oppjusteringen av kap. 5605 post 83 med 29 mill. kroner og post 86 med 1 165 mill. kroner.

**14.5 Kap. 5691 post 80 Avkastning på be-
vilget kapital til Statens Bankinveste-
ringsfond**

Etter § 2 i lov om Statens Bankinvesteringsfond er det Kongen som fastsetter den årlige avkastningen av kapitalen som betales til staten. Avkastningen for inntektsåret 1993, som inntektsføres i statsbudsjettet for 1994, vil bli endelig fastsatt på grunnlag av fondets årsoppgjør for 1993. Departementet legger til grunn at fondets overskudd iht. årsoppgjøret for 1993 i sin helhet skal betales som avkastning til staten. Fondets inntekter i 1993 vil hovedsakelig bestå av renter på kontolån og ansvarlige lån, samt reversering av nedskrivninger foretatt i forrige årsoppgjør på en del eien- deler. Overskuddet kan anslås til 420 mill. kroner.

Komiteen slutter seg til den foreslåtte oppjustering av anslaget for bevilgningen under kap. 5691 med 120 mill. kroner, til 420 mill. kroner.